

Warszawa, dnia 17 maja 2020 r.

Komunikat Polskiego Funduszu Rozwoju S.A.

w sprawie określenia małych i średnich przedsiębiorstw uprawnionych do udziału w rządowym programie „*Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw*”

W związku z zapytaniami, dotyczącymi definicji Beneficjenta uprawnionego do udziału w programie „*Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw*” („**Program**”), w kontekście uwzględniania przedsiębiorstw powiązanych i partnerskich dla określenia statusu mikro, małej i średniej firmy, informujemy:

1. Podstawowym dokumentem określającym wiążące zasady Programu dla przedsiębiorców jest „Regulamin ubiegania się o udział w programie rządowym Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw” („**Regulamin**”), opublikowanym w dniu 29 kwietnia 2020 r. w momencie rozpoczęcia Programu przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. („**PFR**”) na stronie www.pfrsa.pl (link: https://pfrsa.pl/dam/jcr:76e63f42-ceb5-49c1-bbe0-c174e05bcbe8/regulamin_programu_tarcza_finansowa_pfr_dla_mmsp.pdf).
2. **Regulamin** obowiązuje w tej samej treści od momentu publikacji w dniu 29 kwietnia 2020 r.
3. Przedsiębiorca składający wniosek podpisuje **Umowę Subwencji Finansowej** oraz akceptuje treść Regulaminu, tym samym dokładne zapoznanie się z Regulaminem jest niezbędne do zawarcia Umowy Subwencji Finansowej i jej przyznania.
4. W kwestii określenia Beneficjenta uprawnionego do otrzymania subwencji finansowej Regulamin stanowi jednoznacznie, że:
 - a. jest to przedsiębiorca w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 Prawa Przedsiębiorców posiadającego status Mikroprzedsiębiorcy lub MŚP, oraz
 - b. zgodnie z Rozdziałem III, par. 10 określającym warunki programowe, przedsiębiorca jest zobowiązany do weryfikacji, czy nie jest on dużym przedsiębiorcą w wyniku powiązań lub charakteru właściciela (jednostki samorządu terytorialnego lub Skarb Państwa):

- i. „Pkt 3. Określając status Mikroprzedsiębiorcy lub MŚP, Beneficjent jest zobowiązany zweryfikować, czy zachodzą po jego stronie powiązania w ramach relacji łączących go z innymi przedsiębiorstwami (m.in. w ramach grup kapitałowych), które mogą mieć następujący charakter i w razie konieczności sumować dane dotyczące przedsiębiorstw z nim powiązanych w następujący sposób: (i) przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada Przedsiębiorstwa powiązane – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się w całości dane przedsiębiorstw powiązanych, (ii) przypadku gdy dane przedsiębiorstwo posiada Przedsiębiorstwa partnerskie – do jego danych w zakresie liczby pracowników oraz rocznego obrotu i sumy bilansowej dolicza się dane przedsiębiorstw partnerskich proporcjonalnie do procentowego udziału w kapitale lub prawach głosu (z tym że należy wziąć pod uwagę wyższy udział) - nie dotyczy to publicznych korporacji inwestycyjnych, spółek venture capital, osób fizycznych lub grupy osób fizycznych prowadzących regularną działalność inwestycyjną jako tzw. „anioły biznesu”, o ile całkowita kwota inwestycji tych inwestorów w jedno przedsiębiorstwo nie przekroczy 1 250 000 EUR; inwestorzy instytucjonalni, w tym fundusze rozwoju regionalnego.
- ii. Pkt 4. Wskazane wyżej powiązania mogą zachodzić również za pośrednictwem innych przedsiębiorstw, oraz osób fizycznych i ich grup, jeżeli prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych¹.
- iii. Pkt 5. Zawsze dużym przedsiębiorstwem będzie taki podmiot, którego 25 % lub więcej kapitału lub praw głosu jest kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, przez co najmniej jeden organ publiczny.
- iv. Pkt 6. Dane przedsiębiorstw, które podlegają sumowaniu należy ustalać na podstawie ksiąg rachunkowych lub danych pochodzących ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
- v. Pkt 7. Szczegółowe informacje dotyczące ustalenia statusu przedsiębiorstwa znajdują się w Załączniku I Rozporządzenia Pomocowego.”

5. Mając powyższe na uwadze Beneficjentem Programu nie może być przedsiębiorca, który jest poprzez powiązania dużym przedsiębiorcą, co jest zgodne:
 - a. z celami Programu skierowanego do mikroprzedsiębiorstw i małych i średnich firm,
 - b. zasadami prawa pomocowego Unii Europejskiej.
6. Uzasadnienie prawne przyjęcia w Programie zawartej w Programie definicji przedsiębiorstw uprawnionych do ubiegania się o subwencje finansowe jest następujące:
 - a. Prezentowane w niektórych mediach stanowisko, zgodnie z którym definicja MŚP powinna być interpretowana wyłącznie na podstawie Prawa przedsiębiorców i w związku z tym nie wymaga uwzględniania powiązań między przedsiębiorcami w ramach grup kapitałowych, stoi w sprzeczności z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej UE oraz orzecznictwem, zarówno unijnym jak i krajowym. Taka interpretacja mogłaby również prowadzić do sztucznego wydzielenia MŚP z grup kapitałowych oraz nadużyć w stosowaniu Programu.
 - b. Należy zaznaczyć, że odwołanie do prawa krajowego powinno być interpretowane przez pryzmat konieczności spójnej wykładni z prawem unijnym, zgodnie z fundamentalnymi zasadami prawa europejskiego, zważywszy na fakt, że rozporządzenie na gruncie prawa unijnego jest bezpośrednio stosowane w prawie krajowym nie tylko przez sądy unijne i krajowe, ale również przez jednostki.
 - c. Trybunał Sprawiedliwości UE konsekwentnie stoi na stanowisku, że ustalenie rozmiarów przedsiębiorstwa oraz zależności powiązań, które go dotyczą musi być rozpatrywane na gruncie definicji MŚP, tj. bez znaczenia jest czy podmiot stanowi jednostkę w sensie formalnym czy też organizacyjnym, natomiast o jej statusie decydują powiązania z innymi przedsiębiorcami. Również krajowe sądy w swoim orzecznictwie odwołują się do definicji MŚP w świetle rozporządzeń unijnych.
 - d. Stosowanie interpretacji, która wyłącznie uwzględniałaby odwołanie do definicji MŚP z ustawy Prawo przedsiębiorców oraz wykluczałaby stosowanie przepisów unijnych w kontekście wykonywania decyzji KE, oznaczałoby zatem działanie w sprzeczności z prawem unijnym oraz dotychczasowym orzecznictwem unijnym i krajowym.

- e. Ugruntowane orzecznictwo oraz poglądy doktryny wskazują, że: „Legalne definicje mikro-, małego i średniego przedsiębiorcy nie mają natomiast normatywnego znaczenia dla sposobu rozumienia tych pojęć na potrzeby przepisów prawa Unii Europejskiej o pomocy państwa i na potrzeby polskich przepisów dotyczących pomocy państwa oraz implementujących w tym zakresie przepisy prawa UE. W tych przypadkach należy stosować definicję mikro-, małego i średniego przedsiębiorcy zawartą w relewantnych przepisach prawa unijnego (zob. załącznik I do rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z 17.6.2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, Dz.Urz. UE L Nr 187 z 26.06.2014 r., s. 1).” oraz także, że: „Jak widać, polska ustawa wprowadza co prawda regulacje tożsame znaczeniowo z tymi zawartymi w Załączniku I, jednakże reguluje tylko wybrane zagadnienia. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (ustawa zastąpiona ustawą prawo przedsiębiorców) nie odnosi się w ogóle do zagadnienia powiązań między przedsiębiorcami, a sposób ustalenia danych przedsiębiorstwa został uregulowany jedynie częściowo. Jak wskazuje S. Szuster, „rozdział 7 nie normuje wyczerpująco wszystkich zagadnień dotyczących mikroprzedsiębiorców, małych oraz średnich przedsiębiorców. W zakresie nieuregulowanym, a także w przypadku niezgodności krajowych przepisów z normami unijnymi znajdują zastosowanie bezpośrednio obowiązujące wspólnotowe akty prawne”. (S. Szuster, Komentarz do art. 103 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, System informacji prawnej, LEX Warszawa 2005).
 - f. Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności brak jest podstaw do notyfikowania statusu MŚP do Komisji Europejskiej, gdyż definicja MŚP, z uwzględnieniem modyfikacji określonych w Programie, była już u jego założen zgodna z definicją na gruncie Załącznika Nr I do rozporządzenia 651/2014.
 - g. Decyzja Komisji Europejskiej zezwalająca na udzielenie określonej pomocy państwa nie zawiera żadnych postanowień, które wyłączałyby stosowanie przepisów o charakterze powszechnie obowiązującym, jakimi są przepisy rozporządzenia 651/2014 w Załączniku Nr I.
 - h. Z powyższych względów Załącznik Nr I ma zastosowanie do ustalania statusu MŚP.
7. Należy także zwrócić uwagę, że Rząd powierzył Polskiemu Funduszowi Rozwoju S.A. do realizacji odrębny program „*Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla*

Dużych Firm”. Tym samym przedsiębiorcy, będący dużymi przedsiębiorcami – w tym poprzez powiązania – będą mogli skorzystać z wsparcia finansowego innego rodzaju. Uruchomienie tego programu nastąpi po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej.

8. Polski Fundusz Rozwoju S.A. zapewnił prawidłową komunikację zasad Programu poprzez publikację treści Regulaminu, omówienia kluczowych zagadnień (FAQ), Przewodnika na stronie www.pfrsa.pl, oraz poprzez organizację szkoleń i zapewnienie dostępu do tych informacji w bankach poprzez które przedsiębiorcy ubiegają się o finansowanie.
9. Dostępne przed formalnym uruchomieniem Programu (po zgodzie Komisji Europejskiej) prezentacje (Przewodnik, szkolenia, stronna www) miały charakter wyłącznie wstępny i informacyjny oraz opatrzone były odpowiednimi klauzulami informacyjnymi, w tym:
 - a. (...)„nie stanowi porady prawnej, zaś ocena sytuacji prawnej przedsiębiorcy powinna być dokonywana w oparciu o całokształt okoliczności dotyczących konkretnego przedsiębiorcy”,
 - b. „...analiza treści podręcznika powinna zostać dokonana z uwzględnieniem postanowień regulaminu ubiegania się o udział w Programie”,

a od dnia 7 kwietnia na stronie internetowej www.pfrsa.pl znajdowała się w widocznym miejscu adnotacja, informująca, że: „*Uruchomienie programu Tarcza Finansowa PFR dla Małych i Średnich Firm uzależnione jest od uzyskania decyzji Komisji Europejskiej. Zastrzegamy, że niektóre zapisy w programie mogą ulec zmianie lub zostać doprecyzowane*”.

Mając powyższe na uwadze, informacja o sposobie określenia statusu mikro, małego i średniego przedsiębiorcy, była prawidłowo dostępna dla przedsiębiorców od początku startu Programu, w szczególności była precyzyjnie określona w Regulaminie.